

KORUPCIJA

Kada govorimo o korupciji, osvrnut ću se na jedan interesantan historijski primjer, nama bliskoj vladavini Osmanskog Carstva bosanskim predjelima. U toj višestoljetnoj carevini koja se prostirala na tri kontinenta, važnu političku i diplomatsku ulogu imali su ljudi prijeklom baš iz naših krajeva, naime, za vrijeme „Ženskog sultanata“, kojeg smatram službenom odrednicom jednog dijela vladavine osmanskih sultana, najveći broj velikih vezira ili ono što mi danas zovemo premijer države, bio je baš bosanskog porijekla. Zašto su majke i žene sultana željele vidjeti baš Bosance i Hercegovce kao prve ljude do sultana? Odgovor je veoma intrigantan, vrijeme „Ženske vladavine“ smatra se zlatnim dobom korupcije na osmanskome dvoru, shodno tome, možemo zaključiti da enormno bogati ženski kapital odlučivao je o toku osmanske historije, jer su glavni savjetnici sultana, žene, upućivale sultane koga da izaberu za svoju „desnu ruku“. Bosanci i Hercegovci, poznati po svojoj pohlepi za novcem i nezasitoj želji za personalnim ekonomskim rastom, često su bili marionete u rukama odlučnih i ambicioznih osmanskih sultanija, za primjer ćemo uzeti Mehmed- pašu Sokolovića koji je godinama služio najmoćnijim ženama osmanske historije, Hurrem sultaniji i Safije sultaniji, pa postoji legenda da je baš zbog svog hira da bude utjecajniiji od njih izgubio glavu, te da je Safije sultanija naredila pašino ubistvo. Ali prošlost ćemo ostaviti tamo gdje joj je mjesto, u vremenima iza nas, veća rezigniranost našeg naroda jeste što se nismo toliko promjenili kada je u pitanju novac, još pogotovo povezan sa našom mogućnošću napredovanja i pretencioznosti gradnje zavidne reputacije nad konkurencijom. Korupciju češće povezujemo sa politikom, kao način gradnje uspjeha privatnim kapitalom remeteći etički kodeks zdrave takmičarske atmosfere gdje je glavno sredstvo za napredovanje volja i sigurnost u lično iskustvo i znanje. Naučili smo godinama šutjeti, poput beživotnih bića čije uši, oči i usne su prekrivene mitomanijama o stabilnom životu u našoj zajednici, a u biti, daleko smo od normalnog funkcionisanja jer korov nepravde jeste gubitak ili inferiornost etičkih vrijednosti u savremenom dobu. Okrenuli smo se petparačkim trivijalnostima koje nas uče netoleranciji, svjetovnom i duhovnom sunovratu gdje gubimo lični identitet i postajemo masa koja, nažalost, sigurno

korača po programiranosti mašinerije zla odbacujući svoju dobrobit, omamljena pohlepom i pakosnim namjerama. Religioznost predstavlja duhovnu i moralnu odrednicu većini građana naše države, dok se naravno poštuju i drugi principi uvjerenja, ali ako je osnova ljudskog bitisanja čovjekova čistoća i moralnost kroz njegova djela, korupcija koja je primarni čimbenik mnogih nesreća u većini institucija predstavlja paradoks. Zašto u našem društvu postoji cijena za ispit, ocjenu, koliko kojem doktoru se daje novca za operaciju, koliko kao političar morate oprati novca zbog dobrobiti stranke koja vas je dovela do te funkcije pa želi iskoristiti vas kao pijuna u podloj igri tuđim životima u kojoj se određuje tok nečije budućnosti jer ste možda baš vi takvim svojim djelovanjem ugrozili nečiju osnovu za život. Puno se govori, a ljudi jako malo svoje poštenje pokazuju na svojim djelima što treba da personalno rezignira svakog građanina jedne države poznate po poštenju i dobroti.

Armin Šetić

VRŠNJAČKO NASILJE

Vršnjačko nasilje u školama godinama se dešava, svake godine sve u većoj mjeri, a zašto druga djeca moraju trpiti militantno ugnjetavanje svojih vršnjaka samo zato što se ne mogu uklopiti u masu jer im je rođenjem određeno da budu drugačiji? Zato što bosanskohercegovačko društvo godinama živi po nazadnim i stereotipnim tradicionalnostima gdje ne želimo prihvatiti tuđe mišljenje kao dio vrijednosti pluralističkog društva, već zbog nestabilnosti često neverbalno riješavamo sukobe. Primitivizam zbog kojeg mnoga djeca trpe, fundamentalizam je našeg nenapretka, prestali smo čitati knjige, vanvremenska djela genijalnih pisaca koji živeći za svoju umjetnost postavljaju realnu sliku našeg mentaliteta, odbacujemo, jer mi imamo problem s neprihvatanjem mana kao sastavnog dijela našeg života, ne trudimo se ispraviti ih, već se okrećemo protiv onoga ko nam želi dobro u zamjenu za maglu hvalospjeva. Lično sam ganut, kada god ugledam ili čujem, bilo što vezano za svaku vrstu nasilja, kakva je to energetska jačina zla u ljudima da daju sebi za pravo nasrtati na drugoga samo zato što nije kao ostali. Ksenofobičari i robovi stereotipa, to su ljudi okruženi brodivitim balkanskim uzvišenjima, a spasenje i uskrsenje u idiličan život kakvom svi težimo, doživjet ćemo onda kada se okrenemo obrazovanju i shvatimo da je najveća unikatnost svakog od nas um okićen znanjem poput bisera zvjezdanog sjaja. Ambis društvene etičnosti nastaje onda kada ljudi ne prihvataju razlike drugih već ih počinju odbacivati i osuđivati. Obzirom da živimo u vrlo zatvorenom društvenom poretku, gdje je snaga i širina ljudskog uma ograničena konzervativnim stereotipima koji graniče sa samim apsurdom, ne treba nas iznenaditi militantno i maliciozno ugnjetavanje pojedinca samo zato što ne pripada masi u kojoj je osuđen da živi. Kada govorimo o srednjim i osnovnim školama, vršnjačko nasilje je sastavni dio odrastanja svakog dječaka i djevojčice koja ne pripada kodeksu stereotipnog načina ponašanja i oblačenja, pa dolazi do prevlasti pojedinca koji vjerovatno ima traumatski poremećaj zbog kojeg počinje nasrtati na druge, ali mnogo gore od toga jeste grupa koja ga najčešće slijedi što dokazuje da je u našem društvu primarni postulat zakon jačega i ako niste takvi pojest će vas tuđa bolesna želja za uništenjem i

nanšenjem zla. Vrlo malo se govori o nasilju, zato što je ono najčešće ona sramotna tema jedne porodice čije dijete to prošlo, modrice se prikrivaju, počinoci se ne kažnjavaju jer sama djeca imaju strah od revanšizma koji će uslijediti nakon traženja pomoći, ali najgora moguća opcija koju možemo izabrati jeste šutnja. Šutnja ne smije biti spas od istine i traume, moramo što više govoriti, osuđivati, zastupati svoje stavove i graditi društvo u kojem će biti mjesta za svakoga kakav god on bio sa svim svojim afinitetima i mišljenjem.

Armin Šetić